

## Հետազոտական աշխատանք

|                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Կազմակերպության տվյալներ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Անվանում, հասցե</li> <li>• Տնօրեն</li> <li>• Էլ.հասցե</li> <li>• Հեռախոս</li> </ul>                                                                      | <p>«Մասնակցային դպրոց» կրթական հիմնադրամ<br/>Վահրամ Սողոմոնյան<br/><a href="mailto:masnakcayindproc@gmail.com">masnakcayindproc@gmail.com</a><br/>+37493581908</p>       |
|                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                          |
| <p><b>Հետազոտության թեմա/վերնագիր</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Հետազոտության թեմա</li> </ul>                                                                                                                         | <p>Ուսուցման համագործակցային մեթոդների դերը սովորողների ինտեգրված մտածողության զարգացման վրա ռուսաց լեզվի դասերին</p>                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                          |
| <p><b>Ուսուցչի տվյալներ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Անուն, ազգանուն, հայրանուն</li> <li>• Մասնագիտություն</li> <li>• Հեռախոս</li> <li>• Էլ. հասցե</li> <li>• Դասավանդվող առարկաներ</li> <li>• Դասարաններ</li> </ul> | <p>Գայանե Մայիլյան Վոլոդյայի<br/>Ուսուցչուհի<br/>094104633<br/><a href="mailto:gayanekk92@gmail.com">gayanekk92@gmail.com</a><br/>Ռուսաց լեզու<br/>2-9-րդ դասարաններ</p> |
| <p><b>Ուսումնական հաստատության տվյալներ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Անվանումը, հասցե</li> <li>• Հեռախոս</li> <li>• Էլ. հասցե (տնօրենության)</li> <li>• Web կայքի հասցե</li> </ul>                                   | <p>Վեդու Խ.Սողոմոնյանի անվ.հ2 հիմն.դպրոց<br/>023423021<br/><a href="mailto:vedi2@mail.ru">vedi2@mail.ru</a><br/>Vedi:2.schoolsite.am</p>                                 |

# Բովանդակություն

|                                      |    |
|--------------------------------------|----|
|                                      | 1  |
| Բովանդակություն                      | 2  |
| Ներածություն                         | 3  |
| Հիմնական բովանդակություն             | 5  |
| Եզրակացություններ, առաջարկություններ | 23 |
| Օգտագործված գրականության ցանկ        | 26 |
| Հավելվածներ                          | 27 |

# Ներածություն

|                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Նպատակը եւ հետազոտական հարցը</b></p>                                                          | <p><b>Թեմայի նպատակ</b>՝ ուսումնասիրել սովորողների մեջ համագործակցային կարողությունների ձևավորման գործընթացը և դրա կարևորությունը ռուսերենի դասավանդման գործընթացում:</p> <p><b>Հետազոտական հարց</b><br/>         -ի՞նչ դեր ունեն համագործակցային մեթոդները սովորողների հետ գրված մտածողության զարգացման գործում ռուսացվեզվի դասերին միջին դպրոցում 4 երուհ 2 հիմն. դպրոցի օրինակով:</p> |
|                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p><b>Ո՞ր առանցքային կոմպետենցիային/կարողունակությանն է ուղղված նպատակի ուսումնասիրությունը</b></p> | <p>Լեզվական գրագիտություն և կարողունակություն<br/>         Սովորել սովորելու կարողունակություն</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p><b>Հետազոտության թիրախային խումբը և շրջանակը /քանակ, սեռային բաշխում/</b></p>                    | <p>6-րդ դասարան<br/>         31 աշակերտ<br/>         14 աղջիկ , 17 տղա</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

|                                                                                                                                                                               |                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|
| <p><b>Օգտագործված հետազոտական մեթոդները, գործիքները (օրինակ՝ քանական հետազոտություն՝ հարցաթերթիկի միջոցով, որական հետազոտություն՝ խորին հարցազրույցի միջոցով եւ այլն)</b></p> | <p>քանական հետազոտություն՝ հարցաթերթիկի միջոցով</p> |
|                                                                                                                                                                               |                                                     |
| <p><b>Հետազոտության իրականացման ժամանակահատվածը</b></p>                                                                                                                       | <p>15/0<br/>8-20/<br/>09</p>                        |
|                                                                                                                                                                               |                                                     |

# Հիմնական բովանդակություն

|                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Գրականության ակնարկ</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Մեջբերումներ արդեն արված հետազոտություններից,</li><li>• Մեջբերումներ գրականությունից, տեղեկության վստահելի աղբյուրներից:</li></ul> <p><b><u>Պարտադիր է կատարել հղում աղբյուրին</u></b></p> | <p>«Երեխան կարող է և չլինել նշանավոր գիտնական, բայց դառնալ ինքնուրույն մարդ, ով ընդունակ է վերլուծել իր արարքները, վարքը, ինքնակատարելագործվել, իրացնել իրեն շրջակա աշխարհում, նրան անհրաժեշտ է սովորել»:</p> <p><a href="https://dpir.mskh.am/ru/node/529?ysclid=lmn4qge9aw941305900">https://dpir.mskh.am/ru/node/529?ysclid=lmn4qge9aw941305900</a></p> |
|                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

## Հետազոտության ընթացքը

## Ներածություն

Ներկայումս Հայաստանի Հանրապետությունը թևակոխել է պատմական զարգացման մի նոր փուլ: Արմատապես վերափոխման է ենթարկվել տնտեսական համակարգը, որը հրամայաբար պահանջ է առաջադրում վերափոխել նաև մեր սերնդի դաստիարակության և կրթական համակարգի կազմակերպման հիմնահարցերը: Այսօր պետությունների համագործակցության արդիական հիմնահարցերից մեկը կրթական համակարգի վերակառուցումն է՝ հասարակության զարգացման ժամանակակից պահանջներին համապատասխան: Ուսուցման ժամանակակից մեթոդները, սովորողների անընդհատ ինքնակրթության և զարգացման անհրաժեշտությունը պարտադրում են ուսուցման գործընթացում կիրառել այնպիսի մեթոդներ, որոնք բարձրացնում են կրթության արդյունավետությունը և որակը, ապահովում են ինքնուրույն ճանաչողական գործունեության շարժառիթներ, նպաստում են միջառարկայական կապերի ամրապնդմանը՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և առարկայական ծրագրերի ինտեգրման եղանակով: Ուսուցման գործընթացի կազմակերպումը պետք է իր մեջ ներառի ուսուցման բազմազան մեթոդներ: Մեթոդների ընտրությունը և կիրառությունը ինքնանպատակ չի կարող: Այն կապված է բազմաթիվ խնդիրների ու նպատակների հետ, որոնք իրական լուծում կարող են ստանալ միայն հատուկ պլանավորված և կազմակերպված ուսումնական գործընթացի միջոցով:

Ուսուցման գործընթացի կազմակերպումը պետք է իր մեջ ներառի ուսուցման բազմազան մեթոդներ:

Համագործակցության ճանապարհով ձեռք բերված գիտելիքները ավելի կայուն են ավելի կիրառելի: Իսկ այս խնդիրը ավելի շատ լուծվում է ուսուցման ակտիվ մեթոդների միջոցով, որոնք հիմնականում ենթադրում են համագործակցային ուսուցում:

Համագործակցային մեթոդների միջոցով ապահովվում են ուսուցման այնպիսի պայմաններ որոնց առկայությամբ յուրաքանչյուր սովորող յուրացնում է ոչ միայն ուսումնական նյութը այլ ակտիվորեն համագործակցում է իր համադասարանցիների հետ:

## **Գլուխ 1. Համագործակցային մեթոդների ընդհանուր բնութագիրը**

Ժամանակակից մանկավարժության գերխնդիրը չմիայն երեխային սովորել սովորեցնելն է,

այլև երեխայի մեջ սովորելու ցանկությունն ու որգիտելիքներ ձեռք բերելու անընդհատ մանձևավորումը՝ դրանով պայմանավորելով ուսումնական գործընթացի հաջողությունը, ուսուցչի և աշակերտների փոխհարաբերությունները, ինչպես նաև աշակերտ-կուլեկտիվի համագործակցությունը:

Ուսուցման մեթոդը ասելով՝ մենք հասկանում ենք անընդհատ կիրառվող աշխատանքի ձև, որը կիրառում է ուսուցիչը՝ ուսումնական գործընթացում,

որը հնարավորություն է տալիս զարգացնել աշակերտների հիմնական կարողությունները, հետաքրքրությունները, ձեռք բերել նոր կարողություններ և հմտություններ,

ինչպես նաև աշխատանքի կիրառելի գործնականում:

<<Երեխան կարող է և չի նշանավոր գիտնական, բայց դառնալ ինքնուրույն մարդ, ով ընդունակ է վերլուծել իրարարքները, վարքը, ինքնակատարելագործվել, իրացնել իրեն շրջակա աշխարհում,

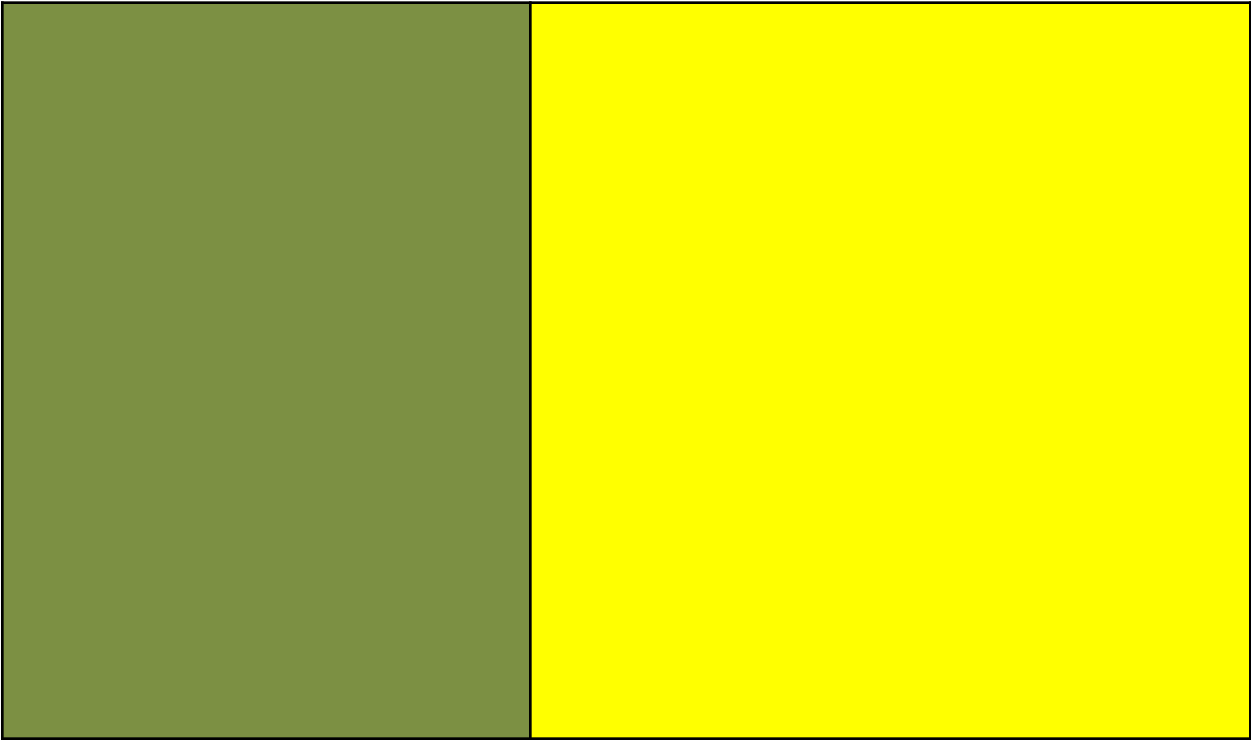
նրան անհրաժեշտ է սովորել >>: Ինչպե՞ս երեխան կվարժվի կատարել իր աշխատանքը՝ ուսումը: Կլինի՞ արդյոք,

ուսումը գրավիչ նրահամար,

կստիպի՞ մտածել,

քննադատորեն վերաբնական ստավորել: Այսամենը նշատ





այլ բան կախված է նրանից, թե դասի ժամանակ ինչ պայմաններ են ստեղծված երեխաների համար:

Ուսուցման մեթոդները մանկավարժի և սովորողի համատեղ աշխատանքն են ուսումնական գործունեություն կազմակերպելուն պատակով:

Ուսումնական գործընթացում կիրառվում են բազմաթիվ մեթոդներ: Մենք մասնավորապես անդրադառնալու ենք այն մեթոդներին, որոնցում առկա է սովորողների դերը, որոնք աշակերտներին դարձնում են գիտելիքների և կարողությունների ձեռքբերման գործընթացի մասնակիցը: Այդ մեթոդների թվին է պատկանում համագործակցային ուսուցումը: Այն սովորելու անհատական ոճերի, սովորողի ինքնուրույնության և շարժառիթների իրականացման լավագույն ձև:

Համագործակցային ուսուցման տեխնոլոգիան, ըստ կիրառման եղանակի, ընդհանուր մանկավարժական տեխնոլոգիա է, որի հիմքում մարդասիրական մանկավարժության դրույթներն են: Այդ պատճառով էլ այս տեխնոլոգիան ունի կիրառման լայն շրջանակ՝

- կրթական բոլոր աստիճաններում՝ սկսած նախադպրոցական կրթությունից մինչև ուսուցիչների որակավորման բարձրացման դասընթացները,
- գրեթե բոլոր ուսումնական առարկաների դասաժամերին՝ մայրենի և օտար լեզուներ, տեխնոլոգիա, ինֆորմատիկա, կերպարվեստ, մաթեմատիկա և այլն,
- այն նաև դաստիարակության տեխնոլոգիա է, հաջողությամբ կիրառվում է արտադասարանական և արտադպրոցական աշխատանքներում,



դպրոց- ընտանիք փոխգործակցության համատեքստում:

Չամագործակցային ուսուցման հիմքում ընկած են հիմնական երեք տեսություններ՝ սոցիալական փոխկախվածության, ճանաչողության զարգացման, վարքագծային ուսումնառության: **Սոցիալական փոխկախվածության** տեսության ներկայացուցիչները (Կուրտ Կաֆկա, Կուրտ Լեվին) խումբը դիտում են որպես դինամիկ ամբողջություն, որտեղ շեշտադրվում է ընդհանուր նպատակից բխող փոխկախվածությունը. խմբի անդամներից մեկի վիճակի փոփոխությունը հանգեցնում է մյուսների վիճակների փոփոխության: Իսկ ներխմբային լարումը հանգեցնում է խմբի ընդհանուր նպատակի իրականացմանը:

**Ճանաչողական** զարգացման տեսությունն իր հիմքում ներառում է Պիաժեի, Վիգոտսկու, Բրուների հայացքները: Վիգոտսկին ասում էր՝ գիտելիքին հատուկ է սոցիալական որոշակի բնութագիր, և ծնվում է ծագած խնդիրների ըմբռնման և լուծման ընթացքում գործադրած համատեղ ջանքերով: Նյութը վերապատմելու կամ վերաշարադրելու ընթացքում սովորողներն արդեն ձևավորված ճանաչողական կառուցվածքներում որոշակի փոփոխություններ են կատարում: Յետևաբար, ըստ Վիգոտսկու, մտավոր աշխատանքի լավագույն ձևը սովորածը ընկերոջը բացատրելն է: Իսկ Ջերոմ Բրուները մշակեց հետազոտական ուսուցման գաղափարը, որը շրջադարձային եղավ: Նա ներկայացնում է ճանաչողական ուսուցման մի մոդել, որտեղ տեղեկությունն անցնում է ընկալում-դասակարգում-յուրացում շղթայով և վերաճում գիտելիքի՝ հիմնվելով ոչ թե ինչ սովորելու, այլ ինչպես սովորելու սկզբունքի

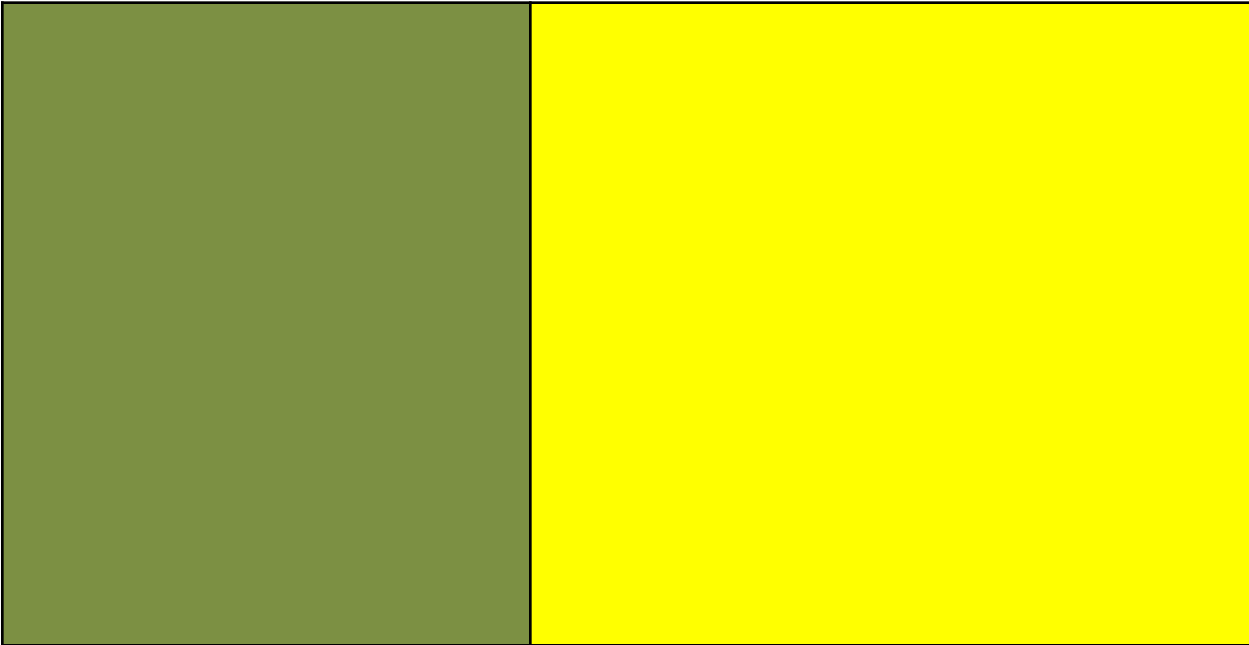
վրա:

**Վարքագծային** ուսումնառության տեսության կողմնակիցները շեշտադրում են խմբային աշխատանքի արդյունքի խրախուսումը, որը որոշակի դրդապատճառ կամ շարժառիթ (մոտիվացիա) է դառնում ուսուցման գործընթացի համար: Աքիները մշակեց ծրագրավորված ուսուցման մի ձև, ըստ որի՝ ուսումնական նյութը բաժանվում է տրամաբանական հաջորդականություն ներկայացնող փոքրիկ մասերի՝ քայլերի: Պատասխանելով համեմատաբար պարզ և հեշտ մի քանի հարցերի՝ աշակերտները խրախուսանք են ստանում, ինչը դառնում է ուսուցման գործընթացը շարունակելու և նյութն ամբողջությամբ յուրացնելու խթան:

Խմբում սոցիալական փոխկապվածության գաղափարը ամբողջացրին ամերիկացի Ջոնսոն եղբայրները: Նրանք զարգացրին «Սոցիալական փոխկախվածության» տեսությունը՝ նշելով սոցիալական փոխկախվածության ազդեցությունը սովորողների նվաճումների, փոխհարաբերությունների, հոգեբանական առողջացման և սոցիալական զարգացման վրա՝ միջանկյալ փոփոխությունների միջոցով:

## **Գլուխ 2. Համագործակցային ուսուցման հիմնական տարրերը**

Համագործակցային ուսուցման տարրերի կիրառումը նպաստում է դասարանում նոր՝ համագործակցային միջավայրի ձևավորմանը, օգնում է ուսուցչին հասկանալու համագործակցային ուսուցման եղությունն ու պլանավորելու դասը, պայմաններ է ստեղծում ուսուցման



արդյունավետության գնահատման և արժևորման համար, ինչպես նաև բարելավում է խմբային աշխատանքը: Համագործակցային ուսուցման տարրերը ըստ Ջոնսոնների հիևզն են՝

### **1. դրական փոխկախվածություն**

Համագործակցային ուսուցման ապահովման կարևոր պայմաններից է խմբի անդամների միջև դրական՝ աջակցող փոխկախվածության ապահովումը: Փոխկախվածություն կարող է առաջանալ երեք տարբեր ձևերով

1. Մրցակցային. երբ խմբի անդամները ուսուցման նպատակներին հասնելու համար մրցում են միմյանց հետ:
2. Անհատական. երբ խմբի անդամները առկախվում են խմբակիցներից և յուրաքանչյուր աշակերտ կատարում է իր անհատական առաջադրանքը:
3. Համագործակցային. երբ խմբի անդամները համագործակցում են միմյանց հետ ընդհանուր նպատակին հասնելու համար:

Դրական փոխկախվածությունը այն զգացումն է , որ խմբի յուրաքանչյուր անդամ կապված է խմբի մյուս անդամների հետ այնպես, որ չի կարող հաջողության հասնել միայնակ: Կարելի է ասել, որ դրական փոխկախվածությունը համագործակցային ուսուցման <<սիրտն>> է: Նպաստում է հանդուրժողականության և վստահության ձևավորմանը:

### **2. Դեմ առ դեմ փոխազդեցություն**

Երբ խմբերում ստեղծվել է դրական փոխկախվածություն, անհրաժեշտ է առավելագույնի հասցնել աշակերտների կողմից միմյանց սատարելու գործոնը:



Այս դեպքում խմբի անդամները  
աշխատում են դեմ-դիմաց և տեսնում են  
միմյանց : Խմբի անդամները

համագործակցում են, փոխանակում են տեղեկություններ, կարծիքներ և ռեսուրսներ, մշակում և վերլուծում են տեղեկությունը, ապահովում են հետադարձ կապ, քաջալերում և աջակցում են միմյանց՝ ընդհանուր նպատակին հասնելու համար:

### **3.Անհատական հաշվետվություն և պատասխանատվություն**

Համագործակցային ուսուցման նախապայմաններից մեկն այն է, որ սովորողը հաշվետու է իր և յուրաքանչյուր անդամի համար: Անհատական հաշվետվությունն ու պատասխանատվությունն առկա են, երբ առանձին գնահատվում է յուրաքանչյուր աշակերտի առաջադիմությունը: Անհատական հաշվետվությունն ու պատասխանատվությունը համագործակցային ուսուցման կայացման անհրաժեշտ պայմաններից են:

### **4. Սոցիալական համագործակցային խմբեր**

Խմբային առաջադրանքներ կատարելիս աշակերտները անցնում են այնպիսի իրավիճակներով, որոնք պահանջում են բարդ փոխհարաբերություններ և սոցիալական հմտություններ: Աշակերտների մոտ համագործակցային հմտությունների ձևավորման նպատակով ուսուցչի տրամադրած ժամանակն ու գործադրած ջանքերը կախված են աշակերտների նախնական պատրաստվածության աստիճանից: Սոցիալական հմտությունները ըստ համագործակցային ուսուցման լինում են չորս մակարդակների՝ ձևավորում, գործունեություն, ձևակերպում, խմորում:

### **5.Խմբային գործընթաց**

Խմբային գործընթացը (group processing)  
կապված է խմբային  
համագործակցության,

բարելավման հետ: Խմբային գործընթացը այն գործողությունների հաջորդականությունն է, որոնք կատարվում են կոնկրետ ժամանակահատվածում, կոնկրետ նպատակի հասնելու համար: Խմբային աշխատանքի ավարտից հետո կատարվում է միասնական քննարկում: Բոլոր խմբերում թե՛ փոքր, թե՛ մեծ խմբային գործընթացը ներառում է հետևյալ բաղադրիչները.

- Հետադարձ կապ
- Անդրադարձ/ քննարկում
- Բարելավման նպատակներ/ պլանավորման բարելավում
- Հաղթանակի տոնում:

## **Գլուխ**

### **3. Համագործակցային մեթոդների դերը և սուղ մանարդյունավետությանը արձրացման գործում**

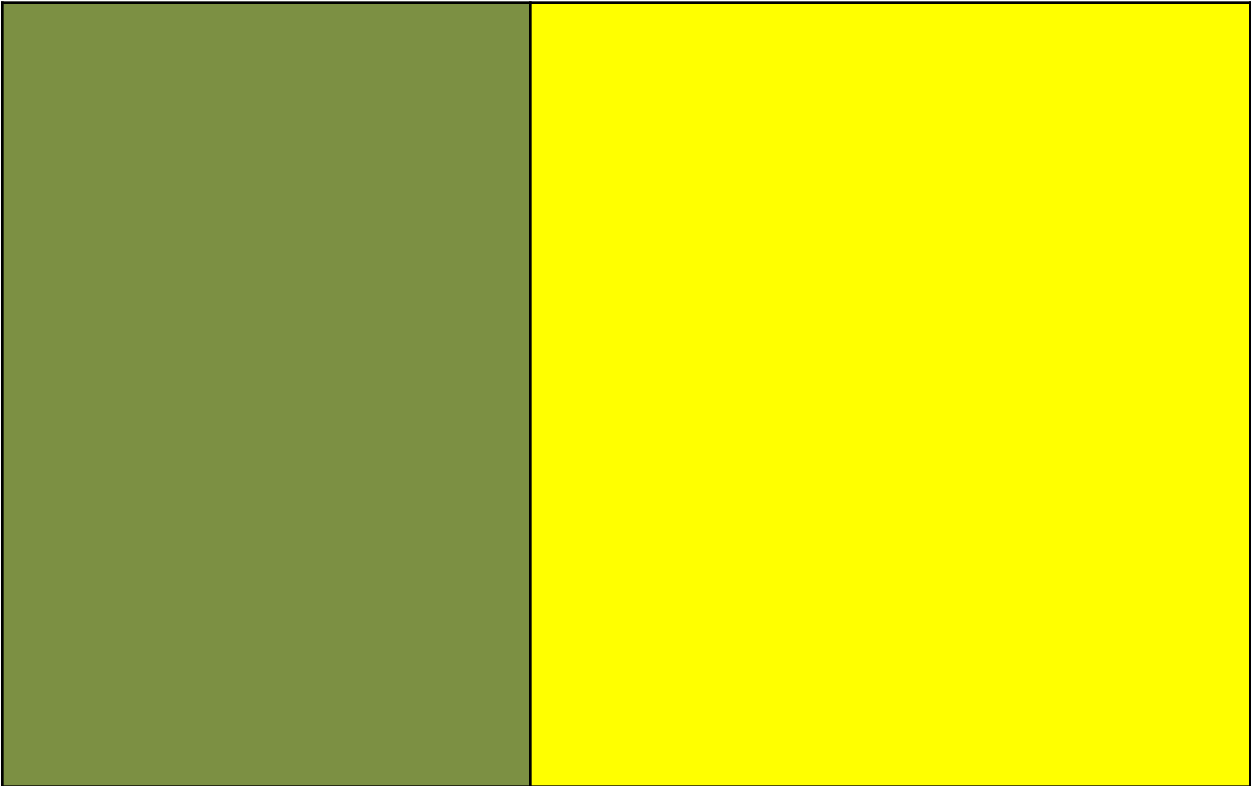
Ակտիվ և սուղ մը ենթադրում է այնպիսի մեթոդների համակարգի կիրառում, որը ռիսկ է նախատեսում է ու սուղ ցիկլով մից պատրաստի գիտելիքի մատուցում, մտապահում մավերարտադրություն, այլև սուղ մանակտիվ ճանաչողական կարակտիկ գործունեությանը նթացքում գիտելիքների համատարածությունների հիմնադրույն ձեռք բերում:

Ուսուցման ճանաչողական գործընթացը ակտիվացնելու համար կիրառվում են սուղ մանավանդական մեթոդները՝ օգտագործելով այնպիսի հնարներ, ինչպիսիք են պրոբլեմային իրավիճակի ստեղծումը, հարցադրումը՝ ներառելով պրակտիկ վարժություններ, խնդիրներ:

Դրանց հետ զուգահեռ կիրառվում են նաև ավանդական մեթոդներ, ինչպիսիք են՝ պատմելը, բացատրելը, դասախոսությունը:

Ակտիվ մեթոդները պետք է կիրառվեն սուղ ման գործընթացի այն հատվածում, երբ անհրաժեշտ է զարգացնել սանողի մտածողությունը ճանաչողական ակտիվությունը:

Համագործակցային մեթոդների հիմքում ընկած է երկխոսությունը, ինչպես սուղ ցիկլ աշակերտների միջև, այնպես էլ իրենց՝ աշակերտների միջև: Երկխոսությանը նթացքում զարգանում է աղորդակցման հմտությունները, խնդիրները միասին լուծելու կարողությունները, և



ամենակարևորը՝ զարգանում է աշակերտների խոսքը:

Գոյություն ունեն համագործակցային ուսուցման տարբեր մեթոդներ, որոնք ունենինչպես մանուկություններ,

այնպես էլ տարբերություններ: Համագործակցային ուսուցման մեթոդներն են՝ **Աշակերտների թիմային առաջադիմություն, Խճանկար, Շրջագայություն և պատկերասրահում,**

**Երեք բանալի և մեկ կողպեք,**

**Հինգրոպե անոցազատ շարադրանք:**

1.

**Աշակերտների թիմային առաջադիմության մեթոդ**

Համագործակցային ուսուցման այս մեթոդը մշակել է Ջոն Ռոֆլինսի համալսարանի պրոֆեսոր Ռոբերտ Սլավինը:

Այս մեթոդը խթանում է աշակերտների ուսումնառությունը:

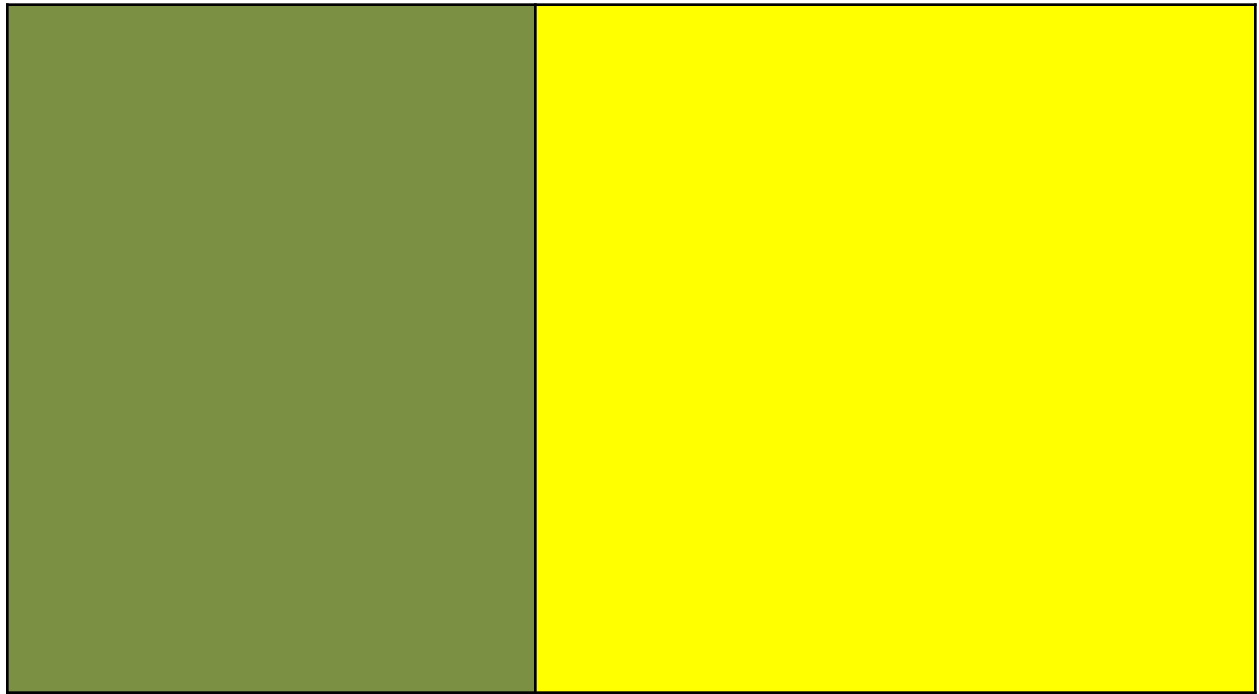
Այստեղ էական է այն հանգամանքը, որ գնահատվում է աշակերտների հառաջընթացը:

Այս մեթոդը խթան է հանդիսանում ցածր առաջադիմություն ունեցող երեխաների համար,

քանի որ նույնիսկ չնչին առաջընթացի պարագայում նրանք կարող են ներդրում ունենալ թիմի հարյուրավե տոկոսյան բարձր ցուցանիշներով: Իսկ միջին և բարձր առաջադիմությամբ աշակերտները պետք է մի կողմից օգնեն ընկերներին,

մյուս կողմից՝ կարողանան պահպանել լուր արել և վելիբեյն և խորոց ու ցանկի շները:

Այս մեթոդը կիրառելիս գնահատվում է, թե՛ առանձին աշակերտը և թե՛ խումբը:





Ընթացքին կարագրություն:

Նորթեման բացատրելուց հետո դասարանը բաժանել խմբերի՝ յուրաքանչյուր խմբումը նդգրկելով գերազանց,

միջին և ցածր առաջադիմությամբ 4-5 աշակերտների,

փորձելով նաև ապահովել տղա-աղջիկ հավասարությունը:

Խմբերին տրվում է նորթեմային առնչվող հանձնարարություն, սակայն,

թիմի անդամներն արդեն չեն կարող ոգնել մի մյանց: Այս մեթոդը լուրջ խթան է ցածր առաջ

ադիմությամբ սովորողների համար,

քանի որ նույնիսկ չնչին առաջընթացի պարագայում նրանք կարող են որոշակի ներդրում նեն նախ մի արդյունքում:

## 2. Խճանկար (Ձիգսո, Jigsaw)

Խճանկարը համագործակցային ուսուցման մեթոդ է:

Այն մշակվել է փորձարկվել է Տեխասի համալսարանում՝ Էլիոթ Արոնսոնի ներագործընկերների կողմից,

այնուհետև լրամշակվել է Սլավիա Լավերջինի գործընկերների կողմից:

Խճանկարը դասարանում կարող է կիրառվել տարբեր ձևերով:

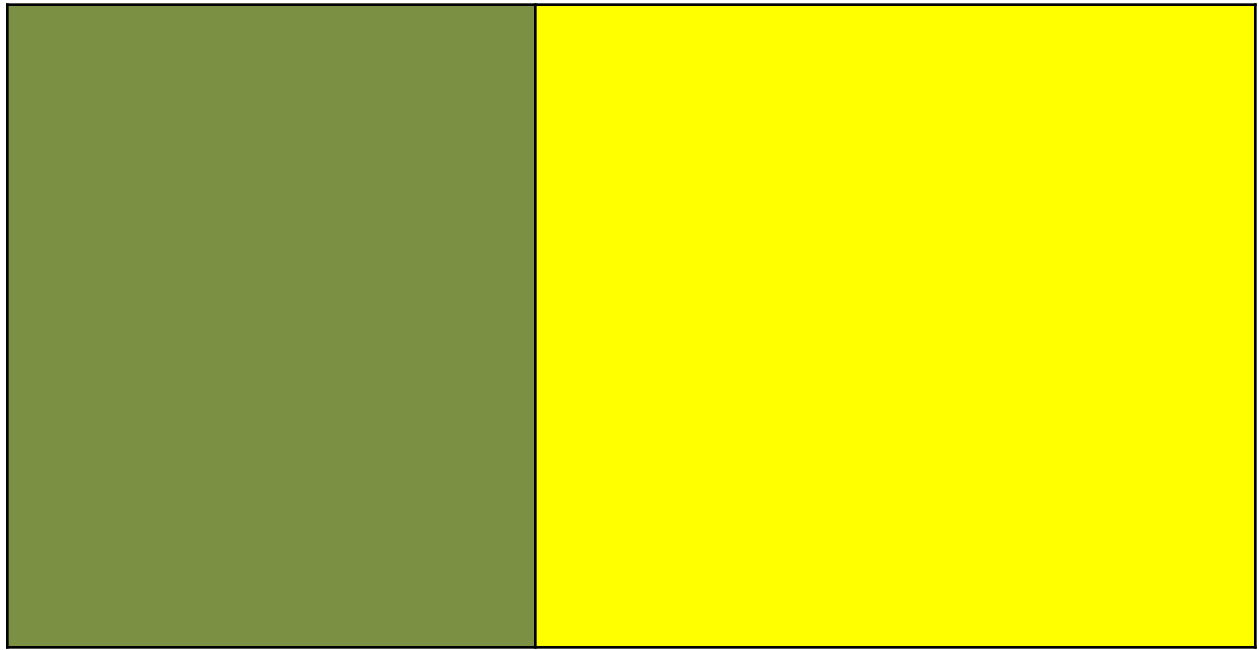
Օրինակ՝ աշակերտներին կարելի է բաժանել չորս կամ հինգ անդամ ունեցող տարասեռ խմբերի:

Յուրաքանչյուր խմբի տալ դասի մեկ հատված նորոշակի ժամանակ:

Ձևավորվում են փորձագիտական խմբերը: Փորձագիտական խմբերում տրված հատվածը յուրացնելուց հետո աշակերտները վերադառնում են հենակետային խմբերը:

Յուրաքանչյուր փորձագետ սովորեցնում է իր թեման խմբի անդամներին:

Արդյունքում նյութը



յուրացնում են բոլոր աշակերտները:

Խճանկարի փուլերն են.

- Նյութի ուսումնասիրություն և տեղեկատվության հավաքում,
- աշխատանք փորձագիտական խմբում,
- աշխատանք ուսումնական խմբում,
- ավարտական աշխատանք,
- ամփոփում:

Նկարագրությունը:

Նյութի ուսումնասիրություն և տեղեկատվության

հավաքում:Սովորողները բաժանվում են

հենակետային խմբերի: Խմբի

յուրաքանչյուր անդամ դառնում է որևէ

ենթաթեմայի «փորձագետ»:

Փորձագետները ուսումնասիրում են

իրենց ենթաթեման, հավաքում

տեղեկատվություն:

Աշխատանք փորձագիտական խմբում:

Փորձագիտական խմբերի սովորողները

համեմատում են և հարստացնում իրենց

նյութերը:

Աշխատանք ուսումնական խմբում:

Յուրաքանչյուր «փորձագետ»

հենակետային խմբի մյուս անդամներին

սովորեցնում է իր ենթաթեման:

Ավարտական աշխատանք:

Սովորողներին անհատական թեմատիկ

աշխատանք է հանձնում ամբողջ

թեմայից:

Ամփոփում: Արդյունքներն ամփոփվում են

ըստ անհատական և խմբային

ցուցանիշների:

### 3. Շրջագայությունն պատկերասրահում:

Սա <<Խճանկար>> մեթոդի տարատեսակ է, որի նպատակն է փոխանակել տեղեկություններ, մշակել գազափարներ և կատարել անդրադարձ, ինչպես նաև զարգացմել լսելու, ինքնուրույն աշխատելու, քննադատաբար և ստեղծագործաբար մտածելու, ցածրաձայն

խոսելու, աշխատանքի արդյունքը  
ներկայացնելու հմտություններ:

Նկարագրություն: Ուսուցիչն  
ուսումնական նյութը բաժանում է 4-5  
մասերի և յուրաքանչյուր խմբին տալիս  
դրանցից մեկը՝ ինքնուրույն  
ուսումնասիրելու: Խմբերն աշխատում են  
ուսումնական նյութի իրենց հատվածի  
վրա և ստացված արդյունքները մշակում  
Նկարի, կուլածի, աղյուսակի, դիագրամի  
կամ գրաֆիկի տեսքով: Պատրաստի  
աշխատանքները փակցվում են  
դասասենյակի պատերին՝ ստեղծելով  
«պատկերասրահ»: Խմբերի ներսում  
աշակերտները հաշվում են մինչև 4-ը և  
կազմում չորս նոր խումբ՝ ըստ իրենց  
խմբի ներսում ունեցած համարների: Այս  
նոր խմբերը շրջում են  
պատկերասրահում՝ կանգ առնելով  
յուրաքանչյուր ցուցադրվող նմուշի մոտ, և  
տվյալ խմբի այն անդամը, որը  
մասնակցել է այդ նմուշի ստեղծմանը,  
ներկայացնում է իրենց աշխատանքը  
որպես գիդ, պատասխանում հարցերին,  
կատարում լրացումներ կամ ուղղումներ:  
Ճրջագայությունն ավարտվում է, երբ  
բոլոր խմբերը ծանոթանում են բոլոր  
աշխատանքներին:

#### 4.Խմբային հետազոտության մեթոդ:

Խմբային հետազոտության մեթոդի կիրառման ժամանակ աշակերտները աշխատում են խմբերով մեկ թեմայի շուրջ: Համագործակցային ուսուցման մյուս մեթոդների նման խմբային հետազոտությունը հիմնվում է աշակերտների փոխօգնության վրա: Խմբային հետազոտության մեթոդի հեղինակը պրոֆեսոր Շարոնն է, սակայն այս մեթոդի ակունքները հանդիպում են Ջոն Դյուլիի տեսության մեջ: Այս մեթոդը կիրառելիս աշակերտները սովորում են համակարգված և վերլուծականորեն հետազոտել կոնկրետ խնդիրը:

Աշակերտները խորությամբ են յուրացնում տրված նյութի բովանդակությունը և սովորում են համագործակցել հետազոտելու ընթացքում: Այսպիսով աշակերտները յուրացնում են բովանդակությունը, զարգանում է համագործակցային աշխատանքի հմտությունները:

**5. Երեք բանալի և մեկ կողպեք:**

Աշխատանքը կարելի է կատարել զույգերով կամ խմբով: Այս մեթոդը կարելի է կիրառել այնպիսի դասերի իմաստի ընկալման փուլում, որոնք բավականին ծավալուն են, նույն նյութին կամ երևույթին վերաբերող մի շարք բնորոշ հատկանիշներ կան:

Աշակերտներին առաջարկում ենք դասից դուրս երեք նախադասություն (երեք բանալի), որը կարևոր է այդ նյութը յուրացնելու համար, բնագրից ընտրել մեկ նախադասություն (կողպեք), որը կամփոփի, կընդհանրացնի ասելիքը, միտքը, գաղափարը:

**6. Հինգ բոպեանոց ազատ շարադրանք:**

Հինգ բոպեանոց ազատ շարադրանքի մեթոդը կարող է կիրառվել ինչպես դասի խթանման փուլում, այնպես էլ կշռադատման՝ ելնելով դասի նպատակից և թեմայից: Ընտրում ենք թեման և առաջարկում հինգ բոպեի ընթացքում ազատորեն շարադրել իրենց մտքերը, որից հետո դադարեցնում են աշխատանքը և ունկնդրում մի քանիսի շարադրանքը:

**Գլուխ 4. Համագործակցային մեթոդների կիրառման արդյունավետությունը 6-րդ դասարանում**

Չամագործակցային ուսուցման մյուս  
մեթոդների նման խմբային  
հետազոտությունը հիմնվում է  
աշակերտների փոխօգնության և



համագործակցության վրա: Ի տարբերություն մյուս մեթոդների՝ խմբային հետազոտության հիմնական նպատակը կոնկրետ խնդրի ուսումնասիրությունն է: Խմբային հետազոտության մեթոդները կարող են հարմարեցվել 6-րդ դասարանի աշակերտների համար՝ խրախուսելու համագործակցային ուսուցումը և զարգացնելու հետազոտական հմտությունները: Ահա պարզեցված մոտեցում 6-րդ դասարանի աշակերտների համար.

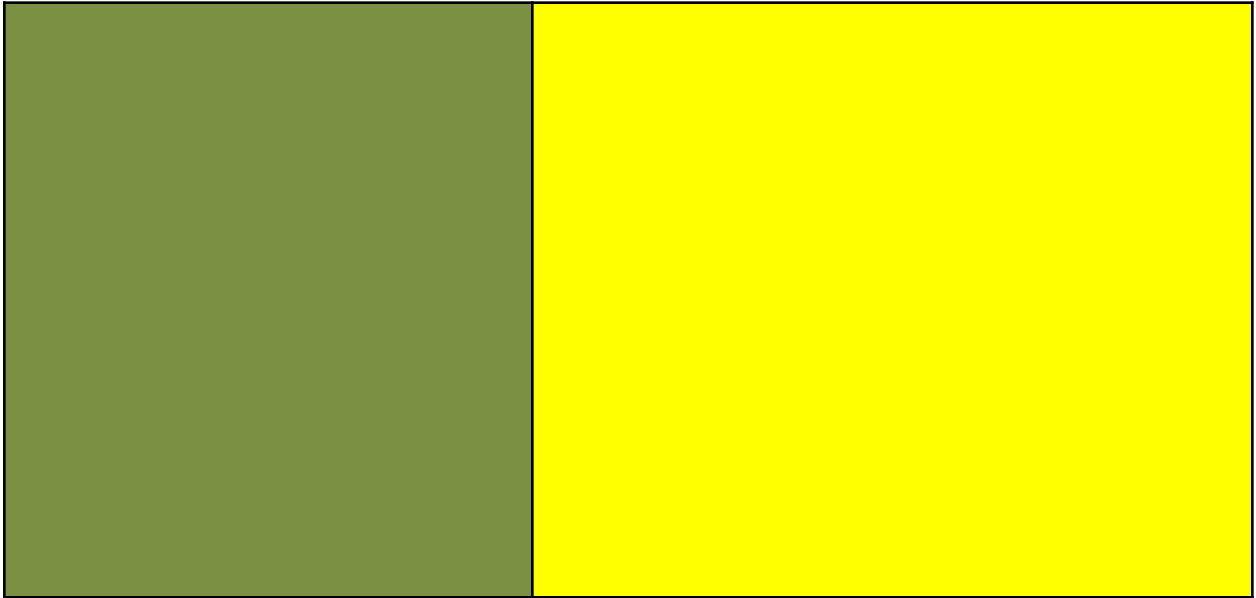
1. Ընտրեք թեմա: Ընտրեք լայն և տարիքին համապատասխան հետազոտական թեմա, որը հետաքրքրում է աշակերտներին: Օրինակ , ա կարող է կապված լինել որևէ գրական ստեղծագործության հետ որը նրանք համարում են հետաքրքիր և գրավիչ:

2. Ձևավորել խմբեր: Դասարանը բաժանեք փոքր խմբերի՝ 4-5 աշակերտ յուրաքանչյուր խմբում: Ապահովեք անհատականությունների և կարողությունների խառնուրդ յուրաքանչյուր խմբի ներսում:

3. Հետազոտական հարց: Օգնեք յուրաքանչյուր խմբին հստակ և պարզ հետազոտական հարց ձևակերպել՝ կապված ընտրված թեմայի հետ:

4. Պաշարներ: Տարիքին համապատասխան հետազոտական նյութերի հասանելիության ապահովում: Սա կարող է ներառել գրքեր, կայքեր և այլ կրթական ռեսուրսներ:

5. Հետազոտական պլան: Առաջնորդեք խմբերին հետազոտական պլան ստեղծելու հարցում: Սովորեցրեք նրանց, թե ինչպես գտնել տեղեկատվություն, գրառումներ կատարել և կազմակերպել իրենց գտածոները:



6. Տվյալների հավաքագրում: Խրախուսեք ուսանողներին համատեղ տեղեկատվություն հավաքել: Սա կարող է ներառել կարդալը, ամփոփելը և քննարկելը այն, ինչ նրանք սովորել են:

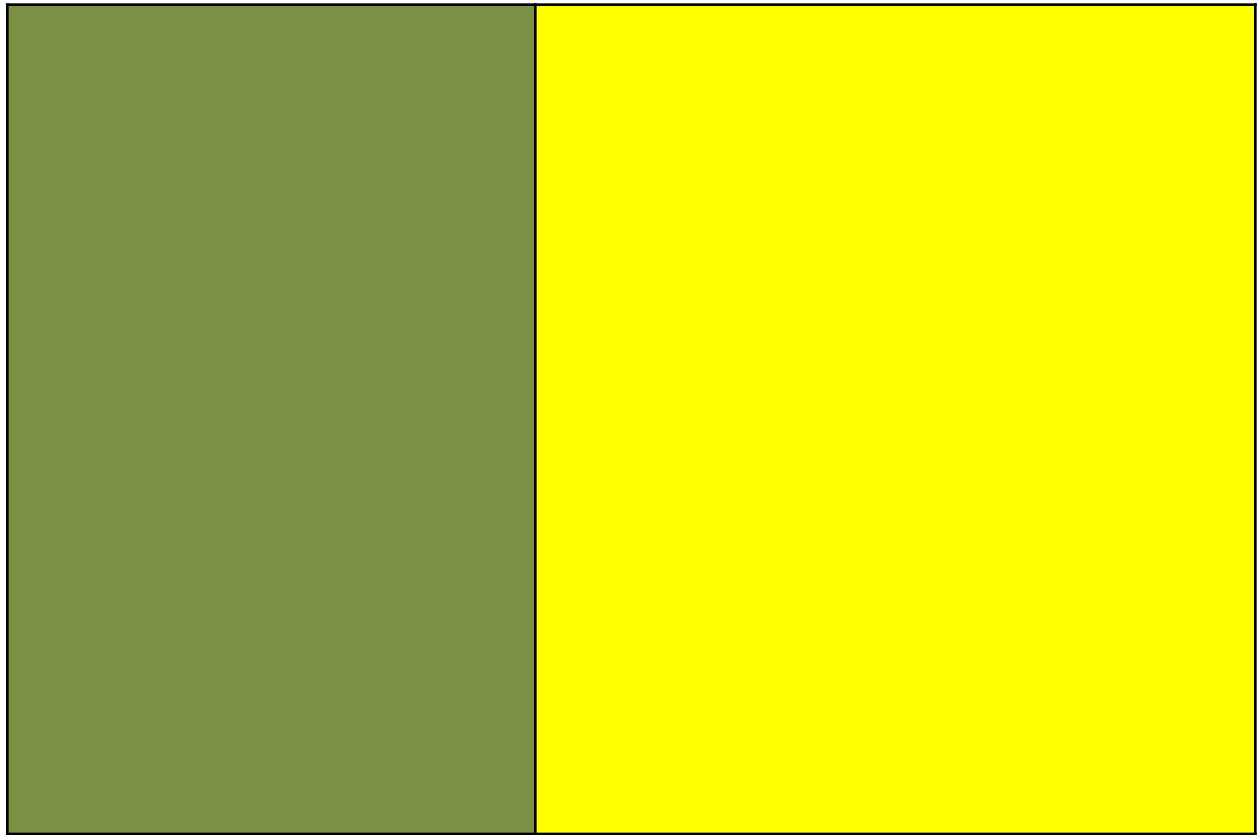
7. Ներկայացում: Խնդրեք յուրաքանչյուր խմբի պատրաստել պարզ ներկայացում կամ պաստառ՝ դասարանի հետ կիսվելու համար իրենց հետազոտություններով: Սա կարող է լինել համառոտ բանավոր ներկայացում, որն ապահովված է վիզուալներով:

8. Հետադարձ կապ : Յուրաքանչյուր ներկայացումից հետո խրախուսեք դասարանին տրամադրել հետադարձ կապ և հարցեր տալ: Սա օգնում է աշակերտներին կատարելագործել իրենց հետազոտական և ներկայացման հմտությունները:

9. Անդրադարձ: Նախագծի վերջում խնդրեք ուսանողներին խորհել, թե ինչ են սովորել և ինչպես է խմբում աշխատելու ազդել իրենց հետազոտական գործընթացի վրա:

10. Գնահատում: Գնահատեք ուսանողներին՝ հիմնվելով նրանց խմբային ներկայացումների, թիմում արդյունավետ աշխատելու կարողության և հետազոտության որակի վրա:

Պարզեցնելով հետազոտության գործընթացը և շեշտը դնելով համագործակցության վրա՝ 6-րդ դասարանի աշակերտները կարող են արժեքավոր հմտություններ ձեռք բերել քննադատական մտածողության, թիմային աշխատանքի և հետազոտության մեթոդներում՝ ուսումնասիրելով իրենց հետաքրքրող թեմաները: Նպատակն է փորձը դարձնել գրավիչ և ուսանելի:



## Գլուխ

### 5. Ուսուցման համագործակցային մեթոդների դերը սովորողների հետ գրված մտածողության զարգացման համար

- Տարբեր հեռանկարներ.  
համագործակցային ուսուցումը համախմբում է տարբեր գիտելիքներով և հեռանկարներով աշակերտներին: Այս բազմազանությունը կարող է խթանել հետազոտության մտածողությունը՝ բացահայտելով խնդիրների լուծման տարբերույթիներ:
- Համատեղ խնդիրների լուծում.  
խմբերով միասին աշխատող աշակերտները կարող են լուծել բարդ խնդիրներ, որոնք պահանջում են հետազոտելիքները տարբեր առարկաներից կամ ոլորտներից:  
Խնդիրների այս համատեղ լուծումը խրախուսում է հետազոտության մտածողությունը, քանի որ աշակերտները համատեղում են տարբեր գիտելիքներ ու պատկերացումներ:
- Քննադատական մտածողություն.  
համագործակցային ուսուցման կայմաններում աշակերտները կարող են ներգրավվել քննարկումների և բանավեճերի մեջ:  
Սա խրախուսում է քննադատական մտածողությունը, քանի որ նրանք պետք է գնահատեն և արձագանքիվ տեսակետներ և հետազոտողներին:

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|  | <p>իրենց սեփական փաստարկներին՝<br/>Ընդհանուր առմամբ,<br/>համագործակցային ուսուցումը ստեղծում է<br/>միջավայր,<br/>որտեղ աշակերտները ակտիվորեն ներգրա<br/>ված են սովորելու,<br/>համագործակցելու և կիրառելու ծանփան<br/>ջ,<br/>որոնք բուրն էլ նպաստում են հետազոտված<br/>տածողության հմտությունների զարգացմ<br/>անը:</p> |
|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

Եզրակացություններ, առաջարկություններ

**Վերհանված  
արդյունքներ,  
եզրակացություններ,  
պատասխան  
հետազոտական հարցին**

Դիտարկումների ընթացքում հանգեցինք այն եզրակացությանը, որ համագործակցային մեթոդները սովորողների ինքնուրույնության, շարժառիթների իրականացման լավագույն ձևն են: Միասին աշխատելով աշակերտները կարող են համատեղ նպատակների հասնել: Այն ապահովում է սովորողների ճանաչողական գործընթացների (խոսք, հիշողություն, մտածողություն) և սովորողների անհատական հաղորդակցական-զգայական ոլորտի զարգացմանը: Ուսումնասիրելով և վերլուծելով համապատասխան գրականությունը, եկանք այն համոզման, որ համագործակցային մեթոդները իրենց կարևոր տեղն ունեն դպրոցում, որոնց կիրառությունը նպաստում է դպրոցականների անձի սոցիալականացմանը և ինտեգրմանը հասարակության մեջ: Համագործակցային ուսուցման հիմնական տարրերի բացահայտումը և կիրառումը հիմնավորեց համագործակցային միջավայրի ձևավորման անհրաժեշտությունը, որն օգնում է ուսուցչին բարձրացնել ուսուցման գործընթացի արդյունավետությունը: Ուսումնասիրությունների արդյունքում բացահայտեցինք, որ ակտիվ ուսուցումը ենթադրում է այնպիսի մեթոդների համալիրի կիրառում, որը ոչ թե նախատեսում է ուսուցչի կողմից պատրաստի գիտելիքների հաղորդում, այլև խթանում է սովորողների ինքնուրույնությունը, ակտիվ ճանաչողական և տրամաբանական գործընթացները:



|                                   |                                                                                                                                                         |
|-----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                   | <p>Ընդհանրացնելով կարող ենք ասել, որ ուսուցչի արդյունավետ աշխատանքի նախապայմաններից մեկը ուսուցման նորագույն փոխներգործուն մեթոդներին տիրապետելն է:</p> |
|                                   |                                                                                                                                                         |
| <p><b>Այլ տեղեկատվություն</b></p> |                                                                                                                                                         |

# Օգտագործված գրականության ցանկ

- 1.ՅովհաննիսյանԱ., ՅարությունյանԿ., ԽրիմյանՄ., ԽաչատրյանՍ., ԲայաթյանՆ., ԱլեքսանյանԼ., ՊուրուկուրուՎ., Յամագործակցայինուսուցում, Երևան «Անտարես» հրատ., 2006, էջ 117
- 2.ԽաչատրյանՍ.Գ., Ուսուցմանժամանակակիցմեթոդներիկիրառումը, Գյումրի, 2006, էջ 96
- 3.ՎարդումյանՍ., Ջադինյան., ՅարությունյանԼ., ԳարիՎարելլա, ժամանակակիցմանկավարժականմոտեցումներ, Երևան, <<Նայյանտապան>>հրատ., 2005, էջ 402
4. <<Ուսուցմանժամանակակիցմեթոդներ, հնարներ, վարժություններ>>, Վանաձոր, Կրթությանազգայինինստիտուտ, Լոռումամասնաճյուղ, 2008, էջ98
5. ԱստվածատրյանՄ.,ՎարդումյանՍ., ԱրևաուդյանԱ., ՕհանովաԻ.,ՊետրոսյանՌ., ԵրեմյանԼ.,<<Ուսումնառություննուղասավանդումըկրտսերդպրոցում>>(ձեռնարկուսուցիչներիհամար), Երևան, հրատ. <<Այրեքս>> 2001, էջ 319
6. ԱրևաուդյանԱ., ՕհանովաԻ.,ՅովհաննիսյանԳ., ՉոհրաբյանԱ., ԳրիգորյանԶ., ԴավթյանՄ., <<Կառուցողականկրթությանհիմունքներըլամեթոդները>> (ձեռնարկուսուցիչներիհամար), Երևան, հրատ. <<ՏիգրանՄեծ>>2005, էջ335

# Հավելվածներ

## Հաշվետվության կցված նյութեր

- Հետազոտության գործիքներ (հարցաթերթիկներ կամ այլ)
- Նկարներ
- Արդյունքներ

## Հարցաթերթիկ

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSc9mFSirbHIEWusVR04y3LbcdEePW2DeREkrH4lXYDW1Wwb8g/viewform?usp=sharing>